

Beredskapslagring av olja

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2011/12:162 En ny lag om beredskapslagring av olja och en motion som väckts med anledning av propositionen. Bakgrunden till propositionens förslag är behovet av att genomföra rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha ett minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter. Sveriges beredskapslagring regleras genom lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol. Lagen har reviderats ett flertal gånger. Regeringens lagförslag ersätter lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol.

Regeringens lagförslag innehåller ett antal bestämmelser som står i samklang med nuvarande lag: Sveriges beredskapslager ska även fortsättningsvis bestå i huvudsak av s.k. lagringsbränslen. Principerna i den nuvarande ordningen när det gäller beräkning av Sveriges beredskapslager bör bestå. Ekonomiska aktörer ska även fortsättningsvis hålla lager. Import och försäljning eller förbrukning inom landet bör ligga till grund för lagringsskyldighet. Storleken på det lager som ska hållas bör bestämmas utifrån procentandel och basmängd. Lagringsskyldigheten bör fullgöras med lagringsbränslen som den lagringsskyldige äger. Även fortsättningsvis bör det vara regeringen som fattar beslut om användning av beredskapslager.

I propositionen föreslås också ett antal nya bestämmelser. Bland annat anges i lagen två metoder för beräkning av storleken på Sveriges beredskapslager, att statliga förvaltningsmyndigheter är lagringsskyldiga om regeringen har beslutat att myndigheterna ska hålla lager, att en tillståndsplikt införs när det gäller den utvidgade möjlighet att delegera lagerhållning som direktivet öppnar för, att uppgifter i form av statistiska sammanställningar fortlöpande ska redovisas till Europeiska kommissionen, att tillsynsmyndigheten ska upprätta en beredskapsplan om hur Sveriges beredskapslager ska användas vid allvarliga försörjningsavbrott och hur en begränsning av förbrukning ska genomföras, att Europeiska kommissionen får rätt att på begäran få uppgifter och tillträde till anläggningar, lokaler och områden på samma sätt som den svenska tillsynsmyndigheten. Regeringen föreslår i ett flertal fall föreskrifter på lägre nivå än lag på

grund av bestämmelsernas detaljkaraktär eller för att det kan finnas behov av att inom snäva tidsramar anpassa regelverk efter ändrade förhållanden. Det gäller t.ex. vilka bränslen som ska vara lagringsbränslen, den exakta volymen för lagringsskyldighetsgrundande import och försäljning eller förbrukning, tillstånd att lagra andra lagringsbränslen än sådana som sålts eller förbrukats, vad som ska ingå i den beredskapsplan som tillsynsmyndigheten ska upprätta, hur lagringsavgift ska beräknas och förseningsavgiftens utformning.

Utskottet föreslår att riksdagen antar lagförslagen och avslår motionsyrkandena.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 30 december 2012. Lagringsåret som har inletts den 1 juli 2012 ska avslutas den 31 mars 2013. Den upphävda lagen ska dock fortfarande gälla för det lagringsår som har inletts den 1 juli 2012.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Ny lag om beredskapslagring av olja	6
Bakgrund	6
Propositionen	7
Motionen	17
Utskottets ställningstagande	17
Reservationer	19
Ny lag om beredskapslagring av olja (SD)	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotionen	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	21

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ny lag om beredskapslagring av olja

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om beredskapslagring av olja.
2. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.
3. lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).
4. lag om ändring i tullagen (2000:1281).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:162 punkterna 1–4 och avslår motion

2012/13:Fö1 av Mikael Jansson (SD) yrkandena 1–3.

Reservation (SD)

Stockholm den 6 november 2012

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Cecilia Widegren (M), Hans Wallmark (M), Åsa Lindestam (S), Annicka Engblom (M), Peter Jeppsson (S), Anders Hansson (M), Allan Widman (FP), Clas-Göran Carlsson (S), Staffan Danielsson (C), Anna-Lena Sörenson (S), Peter Rådberg (MP), Mikael Jansson (SD), Torbjörn Björnlund (V), Stefan Caplan (M), Eva Sonidsson (S) och Roland Utbult (KD).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas regeringens proposition 2011/12:162 En ny lag om beredskapslagring av olja.

Regeringen uppdrog i mars 2010 åt Statens energimyndighet (Energimyndigheten) att lämna förslag till lag om beredskapslagring av oljeprodukter m.m. som är anpassad till EU-rätten och Sveriges övriga internationella åtaganden. Med hänsyn till de förändrade förutsättningarna i Sverige och att lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol har reviderats ett flertal gånger fick myndigheten i uppdrag att utarbeta ny lagstiftning. Energimyndigheten lämnade ett förslag i rapporten Förslag till ny lag om beredskapslagring av olja m.m. Rapporten remissbehandlades.

Näringsdepartementet tog därefter fram en promemoria med förslag på en ny lag för att genomföra rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter. Promemorian remissbehandlades. Propositionen grundar sig på promemorian. Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande och har i huvudsak följt Lagrådets förslag.

En motion har väckts med anledning av propositionen.

En förteckning över behandlade förslag och propositionen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Ny lag om beredskapslagring av olja

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om en ny lag om beredskapslagring av olja och avslår motionsyrkanden om inrättande av ett svenskt beredskapslager, begränsning av delegeringsrätten till att gälla en central lagringsenhet eller en annan ekonomisk aktör i Sverige samt att i lagen införa en bestämmelse om framtagande av prioriterings- och ransoneringssystem.

Jämför reservation (SD).

Bakgrund

I förarbeten till tidigare riksdagsbeslut framgår att föreskrifter om lagring av olja för kris- och krigssituationer har funnits sedan 1930-talet i Sverige. I slutet av 1930-talet infördes en skyldighet för oljehandeln att hålla lager av vissa oljeprodukter. De lagringsskyldiga svarade för finansieringen av lagringsanläggningar, olja och driftkostnader. Från och med 1957 genomfördes en rad oljelagringsprogram. Den s.k. oljekrisen under åren 1973–1974 ändrade förutsättningarna för oljelagringen. OECD utformade ett internationellt energiprogram, IEP, till vilket Sverige anslöt sig 1974. I detta program ingår bl.a. ett krishanteringssystem uppbyggt kring nationella beredskapsreserver, företrädesvis i form av oljelager, samt ett fördelningssystem som ska aktiveras om tillförseln av någon anledning sjunker under en viss nivå. Regeringen tillsatte 1993 en utredning med uppdraget att göra en översyn av beredskapslagringen av olja. Utredningen kom fram till att en särskild statlig organisation med anläggningar som drivs i egen regi inte längre var motiverad och bör avvecklas. Utredningen föreslog en omfattande integration mellan krigslagring och kommersiell lagring inom näringslivet (SOU 1993:87, SOU 1994:116). Avvecklingen av statliga lager genomfördes under 1990-talet och lagringsvolymerna minskade. År 2002 upphävdes bestämmelserna om särskild krigslagring vid anläggningar som producerar värme och el.

Enligt rådets direktiv 2006/67/EG har medlemsstaterna skyldighet att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter. Lagren beräknas dock på grundval av den inhemska dagliga genomsnittsförbrukningen under föregående kalenderår, till skillnad från lagringsskyldigheten i ovan nämnda avtal om ett internationellt energiprogram från 1974 som beräknas på grundval av nettoimporten av olja och petroleumprodukter. Metoderna för beräkning av lagringsskyldighet, och metoderna för beräkning av gemen-

skapens beredskapslager måste anpassas så att de mer liknar de som används vid tillämpningen av IEA-avtalet. Det är detta behov av harmonisering som uppnås med direktiv 2009/119/EG.

Propositionen

Energimyndigheten analyserade på regeringens uppdrag överensställelsen mellan direktivet och nuvarande lagstiftning. I rapporten Förslag till ny lag om beredskapslagring av olja m.m. redogör Energimyndigheten för vilka bestämmelser som kan föras över från lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol, förkortad LBOK, vilka bestämmelser som blir obsoleta samt lämnade förslag på nya bestämmelser som kan behövas. Energimyndighetens rapport med förslag på ny lag remissbehandlades. En promemoria med ett mer detaljerat lagförslag utarbetades därefter på Näringsdepartementet: En ny lag om beredskapslagring av olja. Rapportens och promemorians förslag överensstämmer i sak till övervägande del. I promemorian föreslås att flera av rapportens mer detaljerade lagförslag genomförs som förordning eller myndighetsföreskrifter. Promemorian remissbehandlades.

Regeringen föreslår att en ny lag ersätter lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol. Regeringens förslag och promemorian överensstämmer i sak till stor del.

Artiklar i rådets direktiv som kräver genomförandeåtgärder

Rådets direktiv 2009/119/EG består av 27 artiklar. Regeringens bedömning är att artiklarna 2–6, 8, 9.5, 12, 14, 16, 18, 20, 21 och 25 kräver författningsändringar. När det gäller direktivets syfte – som anges i artikel 1 – krävs inga genomförandeåtgärder. De artiklar som kräver genomförandeåtgärder har i stora drag följande innehåll:

- Artikel 2 definierar tretton uttryck. De definitioner som får betydelse vid det svenska genomförandet återfinns i lagförslaget (allvarligt försörjningsavbrott, beredskapslager, inhemsk konsumtion, kommersiella lager och referensår).
- Artikel 3 ålägger medlemsstaterna att hålla beredskapslager. Artikeln anger bestämmelser om beräkning av lagringsskyldigheter.
- Artikel 4 anvisar hur medlemsstaternas lagernivåer ska beräknas.
- I artikel 5 slås fast att medlemsstaterna har ett ansvar för att beredskapslager är ständigt tillgängliga och fysiskt åtkomliga. System för identifiering, redovisning och kontroll av lagren ska upprättas.
- Artikel 6 anger att varje medlemsstat ska föra ett register över alla de beredskapslager, utom särskilda lager, som den håller för egen räkning.
- Artikel 8 anger att ekonomiska aktörer som ålagts lagringsskyldighet ska få rätt att delegera en del av skyldigheten. Artikeln anger också under vilka förhållanden som medlemsstaterna får begränsa delegationsrätten.

- I artikel 9 anges att varje medlemsstat får åta sig att, under vissa villkor, vidmakthålla oljelager på en miniminivå, beräknat i antal konsumtionsdagar, s.k. särskilda lager. Varje medlemsstat som inte håller särskilda lager ska se till att minst en tredjedel av dess lagerhållnings-skyldighet har formen av produkter som är sammansatta enligt artikel 2 och 3.
- Artikel 12 ålägger varje medlemsstat att upprätta statistiska sammanställningar och vidarebefordra dessa till kommissionen.
- I artikel 14 anges att medlemsstaterna varje månad ska sända till kommissionen en statistisk sammanställning över de kommersiella lagervolymer som hålls på deras territorium.
- I artikel 16 framgår att biodrivmedel och tillsatser endast ska beaktas vid beräkningen av lagringsskyldighet enligt artiklarna 3 och 9 om de har blandats med de berörda petroleumprodukterna.
- Artikel 18 anger att kommissionen, i samordning med medlemsstaterna, får genomföra översyner av medlemsstaternas krisberedskap och därtill hörande lagring samt närmare villkor för hur dessa översyner ska genomföras.
- Artikel 20 anger att medlemsstaterna ska införa förfaranden för att hela eller delar av beredskapslagren ska kunna tas i bruk i fall av allvarliga leveransstörningar och för att de ska kunna införa begränsningar av förbrukningen, bl.a. genom prioriterad tilldelning av petroleumprodukter till vissa kategorier av konsumenter. Medlemsstaterna ska upprätta beredskapsplaner som ska aktiveras vid allvarliga leveransstörningar och utarbeta organisatoriska åtgärder för att sådana planer ska kunna genomföras samt på begäran informera kommissionen om dessa. Artikeln anger även under vilka förutsättningar beredskapslagren får tas i anspråk. Kommissionen ska fastställa en tidsfrist inom vilken medlemsstaterna ska återställa sina lager efter att de har tagits i anspråk.
- I artikel 21 anges att påföljder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 25 anger datum för införlivande av direktivet.

Storlek och sammansättning på Sveriges beredskapslager

Direktivet anger två olika metoder för beräkning av storleken på medlemsstaternas beredskapslager. Utgångspunkten är antingen den dagliga nettoimporten eller den inhemska konsumtionen. Regeringen framhåller att beräkningen utifrån den inhemska konsumtionen främst torde vara avsedd för medlemsstater med inhemska oljeproduktion eftersom deras konsumtion lär vara större än importen. Direktivet har dock fått en sådan utformning att medlemsstaterna ska ta ställning till vilken mängd, enligt beräkningsmetoderna, som är störst och rapportera detta till kommissionen i statistiska sammanställningar. Regeringen föreslår att båda metoderna för beräkning

av storleken på Sveriges beredskapslager bör anges i den svenska lagen. Ställningstagandet till vilken metod som ska användas bör även göras beroende av vilken av de båda mängderna som är störst. Regeringen understryker att direktivets metoder måste ligga till grund för de svenska beräkningarna.

När det gäller regler för beräkning av nettoimport, inhemsk konsumtion eller hållna lager är det regeringens bedömning att de blir så detaljerade att de bör finnas på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få bemyndigande att meddela föreskrifter som säkerställer att metoderna tillämpas. Bemyndigandet bör formuleras brett så att det även täcker in exempelvis genomförandet av direktivets bestämmelser om hur biodrivmedel och tillsatser ska beaktas vid beräkningen av hur stor andel som ska lagras varje år.

Sveriges beredskapslager ska bestå av lagringsbränslen och råolja

De länder som inte håller s.k. särskilda lager ska säkerställa att minst en tredjedel av landets samlade beredskapslager utgörs av färdiga produkter. Eftersom Sverige inte håller särskilda lager måste detta krav tillgodoses. I dag består Sveriges beredskapslager i huvudsak av s.k. lagringsbränslen; råolja får endast lagras efter tillstånd. Regeringen föreslår att det även fortsättningsvis ska vara så. Eftersom dagens lagringsbränslen ingår i de produktkategorier som räknas upp i direktivet kommer därför kravet på att en viss del av beredskapslagret ska utgöras av produkter att uppfyllas. Men direktivets krav på fördelningen mellan råolja och lagringsbränslen bör tydligt anges i lagen så att den yttersta gränsen framgår inom vilken sammansättningen på landets samlade beredskapslager får fastställas.

När det gäller krav på lagring av biobränslen, som en remissinstans menar borde övervägas i svensk författning, framhåller regeringen att det är dess uppfattning att frågan om ett generellt krav på lagring av biobränsle inte bör hanteras i samband med genomförandet av det aktuella direktivet som tar sikte på att säkerställa en hög nivå av säkerhet när det gäller oljeförsörjningen i Europeiska unionen.

Lagringsbränslen

Regeringen anser att det är lämpligt att lagringsbränslen utgörs av de bränslen som Energimyndigheten föreslagit. Däremot bör det inte på lagnivå anges vilka bränslen som ska vara lagringsbränslen. Skälet är, enligt regeringen, att om det skulle bli stora förändringar i nettoimporten skulle det kunna bli aktuellt att ändra sammansättningen av lagringsbränslen så att även tillkommande större importörer av andra bränslen än dem som vid tidpunkten har fastställts som lagringsbränslen blir lagringsskyldiga. Detta bör kunna ske inom snävare tidsramar än en lagändring kräver. Regeringen bör därför få ett normgivningsbemyndigande som innebär att det i förordning kan anges vilka bränslen som ska vara lagringsbränslen. När det gäller flygfotogen anför regeringen att eftersom det finns skäl att fram-

över säkra en god försörjningsberedskap i Sverige också för flygets behov bör flygfotogen omfattas av lagringsskyldighet på samma sätt som övriga lagringsbränslen.

Andelen lagringsbränslen ska fastställas för varje lagringsår

När 90 dagars nettoimport av energiprodukter under referensåret (eller i förekommande fall 61 dagars konsumtion) har räknats fram ska den ”översättas” till lagringsbränslen så att Sveriges beredskapslager motsvarar nettoimporten. En liknande beräkning görs redan i dag men utgångspunkten är införsel och försäljning av lagringsbränslen. Principerna i den nuvarande ordningen bör bestå, menar regeringen.

Regeringen föreslår att en generell procentandel även fortsättningsvis bör beslutas varje år för vart och ett av lagringsbränslena med utgångspunkt i de lagringsskyldigas sammanlagda försäljning eller förbrukning i landet av lagringsbränslen under ett referensår efter vissa avdrag. Procentandelen styr sedan hur stor del som ska lagras av alla lagringsskyldiga under kommande lagringsår. Enligt gällande rätt är det regeringen som beslutar om procentandelen av referensårets förbrukning och försäljning. Regeringen föreslår att beslutet flyttas till tillsynsmyndigheten eftersom myndigheten har sakkunskap på området.

Sveriges beredskapslager ska hållas av ekonomiska aktörer

I dag hålls Sveriges beredskapslager av företag i oljebranschen. Regeringens uppfattning är att det även fortsättningsvis ska vara ekonomiska aktörer som ska hålla lager. Regeringen framhåller att det dock inte går att utesluta att det kan bli aktuellt på nytt att myndigheter deltar i beredskapslagringen. Det bör därför anges i lagen att en statlig förvaltningsmyndighet är lagringsskyldig om regeringen har beslutat att myndigheten ska hålla lager.

Lagringsskyldighet

Regeringen anför att det även fortsättningsvis bör vara import och försäljning eller förbrukning inom landet som grundar lagringsskyldighet. Regeringen föreslår därför en bestämmelse som anger att den som under ett referensår har importerat råolja eller lagringsbränslen till landet och sålt eller förbrukat lagringsbränslen i landet ska vara lagringsskyldig. Den mer exakta volymen för lagringsskyldighetsgrundande import och försäljning eller förbrukning bör fastställas i föreskrifter på lägre nivå än lag. Det är import och försäljning eller förbrukning under ett referensår som bör grunda lagringsskyldighet. Referensåret definieras i den föreslagna lagen som det kalenderår som föregår ett lagringsår. Lagringsåret föreslås löpa från och med den 1 april ett år till och med den 31 mars påföljande år och är också definierat i förslaget till lag. Genom förslaget ändras lagringsårets löptid jämfört med vad som anges i LBOK.

Regeringen menar att det är rimligt att uppgifter som kan ligga till grund för prövning av lagringsskyldighet lämnas på tillsynsmyndighetens begäran. För att tillsynsmyndigheten ska veta vem begäran ska riktas till måste tillsynsmyndigheten få tillgång till uppgifter om import av råolja eller lagringsbränslen till landet. Tullverket kan tillhandahålla uppgifter om import men dessa uppgifter omfattas hos Tullverket av sekretessbestämmelsen i 27 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Regeringen föreslår att den blivande tillsynsmyndigheten – i enlighet med Tullverkets förslag – förs in i den redan befintliga regleringen för Tullverkets uppgiftsskyldighet gentemot andra myndigheter i 11 kap. 6 § tullagen.

Undantag från lagringsskyldighet

När det gäller undantag för gasturbinanläggningar och oljekondensverk från det generella kravet på lagringsskyldighet, vilket Energimyndigheten föreslår (eftersom det skulle innebära att i vart fall vissa av dem både skulle behöva hålla beredskapslager och ingå i effektreserven), anser regeringen att regelverket bör ge utrymme för att göra undantag från lagringsskyldighet. Bestämmelser bör dock inte finnas på lagnivå. I propositionen föreslås att det ska vara möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om undantag från lagringsskyldighet med stöd av ett bemyndigande.

Storlek och sammansättning på lager

Enligt regeringens uppfattning bör storleken på det lager som en lagringsskyldig ska hålla bestämmas utifrån procentandel och basmängd även fortsättningsvis. Reglerna bör dock inte finnas på lagnivå eftersom de blir av detaljerad karaktär. När det gäller sammansättningen på den lagringsskyldiges lager är huvudregeln att det ska bestå av sådana lagringsbränslen som den lagringsskyldige har sålt eller förbrukat under referensåret. Möjligheten att lagra andra lagringsbränslen än sådana som har sålts eller förbrukats eller att lagra råolja bör vara begränsad och kräva tillstånd. Regeringen menar att de förutsättningar som ska gälla för tillstånd torde bli detaljerade och därför bör framgå av förordning eller av myndighetsföreskrifter. Vidare bör råolja endast få lagras av oljeraffineriföretag, en ordning som finns redan i dag.

Beslut om lagringsskyldighet

Beslut om lagringsskyldighet ska fattas för varje lagringsår. Förändringar som får konsekvenser för det samlade beredskapslagret kan dock inträffa under ett lagringsår, framhåller regeringen och föreslår att ett beslut om lagringsskyldighet bör kunna ändras under pågående lagringsår om det är nödvändigt för att storleken på Sveriges beredskapslager ska kunna upprätthållas.

Den lagringsskyldige ska äga lagringsbränslena

Som huvudregel bör lagringsskyldigheten, på samma sätt som i dag, fullgöras med lagringsbränslen som den lagringsskyldige äger. Om den som är lagringsskyldig har uppdragit åt någon annan att hålla lager bör dock lagringsskyldigheten få fullgöras med lagringsbränslen som den som håller lagret äger. En motsvarighet till den bestämmelsen finns i dag i LBOK.

Delegering av lagerhållning

Jämfört med nuvarande ordning blir möjligheterna att delegera lagerhållning större eftersom direktivet medger beredskapslagring genom delegering i hela unionen. Tidigare har utlandslagring endast kunnat ske om Sverige haft avtal om detta med det land där lagringen ska ske.

Regeringens uppfattning är att delegering bör, enligt den svenska lagen, kräva tillstånd oavsett om den ska ske inom eller utanför landet. Detta innebär en mer omfattande tillståndsplikt än enligt direktivet som endast föreskriver att tillstånd krävs vid utlandslagring. Bestämmelserna om tillstånd bör bl.a. omfatta lagringsperiodens längd och volymen som får lagras. De bör utformas så att de säkerställer kraven på förvaring och lagrens tillgänglighet. Bestämmelserna blir av detaljerad karaktär och kan inom snäva tidsramar behöva anpassas till ändrade förhållanden. Regeringen föreslår därför att de bör finnas i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Tillgängliga och fysiskt åtkomliga lager

Medlemsstaterna ska hålla beredskapslagren tillgängliga och fysiskt åtkomliga. Detta gäller såväl ett lands egna lager som de lager som hålls inom landets territorium för en annan medlemsstats räkning. Tillgänglighet handlar, i detta sammanhang, både om lokalisering av lager och om möjlighet att transportera lager till slutanvändare och marknader inom tidsramar och på villkor som lindrar uppkomna leveransproblem.

Regeringen framhåller att det förekommer att oljebolag pantsätter sina varulager, däribland råolja eller lagringsbränslen som är en del av ett beredskapslager. Pantsättning kan äventyra ett lagers tillgänglighet. På samma sätt som Energimyndigheten drar regeringen slutsatsen att det inte finns något uttryckligt förbud mot pantsättning av lager i direktivet. Regeringens uppfattning är att direktivet, i dessa delar, bör genomföras dels genom en bestämmelse om innehålllet i statistiska sammanställningar, dels genom en bestämmelse om informationsskyldighet för lagringsskyldiga för att medlemsstaten ska bli uppmärksam på om rådigheten över ett lager är inskränkt. Den som är lagringsskyldig eller den som utför lagring åt någon annan bör därför åläggas att omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om ett lager som hålls blir föremål för beslut om beslag eller verkställighetsåtgärd eller innehas av bolag som är försatta i konkurs eller har ingått en ackordsuppgörelse med borgenärer. Myndigheten bör åläggas ett utrednings-

ansvar efter att ha mottagit en sådan underrättelse. Myndighetens uppgift bör i det skedet bli att säkerställa att beredskapslagret är så stort att det motsvarar de skyldigheter landet har.

Regeringen anför att om ett lager inte får tas med i en statistisk sammanställning för att exempelvis en verkställighetsåtgärd har beslutats kan storleken på Sveriges samlade beredskapslager påverkas så att miniminivån inte upprätthålls. Det måste därför gå att ändra på både beslut om procentandelen av lagringsbränslen som ska lagras under lagringsåret och beslut till de lagringsskyldiga om storleken på de lager som ska hållas. Regeringen bedömer att det bör framgå på lagnivå att beslut om lagringskyldighet får ändras under pågående lagringsår om det är nödvändigt för storleken på Sveriges beredskapslager. När det gäller frågor om förvaring av lager och uppgiftsskyldighet föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få ett bemyndigande att meddela föreskrifter.

Register och statistik

Medlemsstaterna ska hålla register över lager och fortlöpande redovisa uppgifter i form av statistiska sammanställningar till kommissionen. De statistiska sammanställningarna ska avse både beredskapslager och kommersiella lager som finns på medlemsstatens territorium. Registret över lager som hålls som en del av landets beredskapslager bör hållas av tillsynsmyndigheten, och det bör även vara denna myndighet som tar emot uppgifter och gör statistiska sammanställningar samt överlämnar dessa till kommissionen. Regeringen bedömer att det måste införas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet såväl för den som är lagringsskyldig som för den som utför lagring åt någon annan. Uppgifter bör lämnas månadsvis för föregående månad eftersom statistiska sammanställningar ska lämnas till kommissionen varje månad. Uppgifterna som ska lämnas bör avse faktiska lagernivåer men det bör också finnas utrymme för myndigheten att kunna begära in annan information.

Regeringen föreslår att lagring utanför landet också medför en uppgiftsskyldighet. Uppgifterna ska lämnas till tillsynsmyndigheten i det land där lagringen sker eftersom rapporteringen till kommissionen ska avse lager som finns på landets territorium. Det finns inte behov av några särskilda bestämmelser om inhämtande av uppgifter för sammanställning av kommersiella lager då sådana uppgifter, enligt Energimyndigheten, finns tillgängliga hos Statistiska centralbyrån.

Regeringen föreslår att det införs ett bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om statistiska sammanställningar av beredskapslager. Bemyndigandet bör även omfatta möjlighet att meddela detaljerade krav på innehållet i registret över beredskapslager.

Regeringen anför att det i direktivet finns krav på att registret ska innehålla uppgift om var ett lager finns, vilka bränslen det innehåller och mängden bränslen samt uppgift om ägaren till ett beredskapslager. I person-

uppgiftslagen (1998:204) definieras personuppgifter som all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. De uppgifter som ska finnas med i registret över beredskapslager avser i huvudsak själva lagret. Det går dock inte att utesluta att personuppgifter kan komma att registreras, framhåller regeringen. I sådana fall ska bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) tillämpas på registret.

Användning av beredskapslager och beredskapsplaner

För att genomföra direktivets bestämmelser om krisförfaranden krävs det, enligt regeringen, nationella regler som dels begränsar användningen av lager till de situationer som direktivet anger, dels säkerställer att en beredskapsplan upprättas samt om återställande av lager som använts och tidsfrist för detta. Det bör således införas bestämmelser som anger att ett beredskapslager får användas om IEA har fattat beslut om att göra råolja eller petroleumprodukter tillgängliga för marknaden, eller om Europeiska kommissionen har konstaterat att det finns ett allvarligt försörjningsavbrott och har lämnat tillstånd till att lagret används. Det bör även införas bestämmelser som ger medlemsstaterna möjlighet att använda lager om det rör sig om en första insats i ett brådskande fall, eller om det rör sig om en lokal kris. Enligt LBOK fattar regeringen beslut om användning av lager. Regeringen föreslår att så bör det även fortsättningsvis vara.

Direktivet ställer krav på att medlemsstaterna upprättar en beredskapsplan och utarbetar organisatoriska åtgärder för att planen ska kunna genomföras. Tillsynsmyndigheten bör därför åläggas att upprätta en sådan plan. Regeringen anför att vad som ska ingå i planen bör framgå av förordning eller myndighetsföreskrifter och får således övervägas när sådana bestämmelser utarbetas. En naturlig utgångspunkt i det sammanhanget blir direktivets formuleringar om förfarande i krissituationer där det bl.a. anges att medlemsstaterna ska införa förfaranden för begränsningar av förbrukning av petroleumprodukter bl.a. genom prioriterad tilldelning av petroleumprodukter till vissa kategorier av konsumenter. I samband med upprättandet av beredskapsplanen bör även annan lagstiftning på området beaktas, såsom oljekrislagen (1975:197) och bestämmelser i författningar om krisberedskap.

Det bör införas bestämmelser om återställande av lager med innebörden att lagren ska återställas till den storlek och med den sammansättning som har fastställts för det aktuella lagringsåret. Direktivet anger att detta ska ske inom den tidsfrist som Europeiska kommissionen bestämmer. En bestämmelse om detta bör därför införas men en sådan bestämmelse, menar regeringen med hänvisning till Lagrådets påpekande, behöver inte tas in på lagnivå. Även andra mer detaljerade bestämmelser om användning och återställande av beredskapslager bör få meddelas i förordning eller myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om användning och återställande av beredskapslager.

Tillsyn

Beträffande frågan om tillsyn är det regeringens bedömning att det i normalfallet inte torde vara något problem för tillsynsmyndigheten att få tillträde till anläggningar och de lokaler och områden som hör till sådana anläggningar. Om problem i detta avseende skulle uppstå blir dock konsekvensen att lager inte kommer att kunna kontrolleras. Detta kan påverka försörjningstryggheten och medföra allvarliga problem om ett lager behöver tas i bruk i en krissituation. En bestämmelse om att polismyndigheten ska lämna biträde vid tillsynen finns i LBOK men den bör få en snävare omfattning, menar regeringen. Det räcker att biträde från polismyndigheten kan lämnas för att myndigheten ska få tillträde till anläggningar samt lokaler och områden som hör till anläggningarna.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna se till att även kommissionen kan utöva tillsyn och att de personer som kommissionen har utsett beviljas rätt att gå igenom handlingar och register som rör lagren och får tillträde till alla platser där lager hålls. Regeringen föreslår att en bestämmelse införs om att Europeiska kommissionen har rätt att på begäran få uppgifter och tillträde till anläggningar samt lokaler och områden på samma sätt som den svenska tillsynsmyndigheten. Regeringen har bedömt att kommissionens befogenheter i detta avseende bör vara desamma som för tillsynsmyndigheten.

För att uppfylla direktivets krav på att medlemsstaterna ska säkerställa arkivering av uppgifter om beredskapslagren under fem år och för att göra det möjligt att utöva tillsyn föreslås en bestämmelse om skyldighet för lagringsskyldiga att spara uppgifter. Myndighetens skyldigheter att spara uppgifter följer av arkivlagen (1990:782) och bestämmelser som meddelats i anslutning till den.

Tillsynsmyndighet bör vara den myndighet som regeringen utser.

Avgifter och tillsynsverktyg

Regeringen framhåller att förelägganden bör få meddelas om det behövs för att uppgiftsskyldighet ska fullgöras, för att de lager som beslutats ska hållas, för att lager ska förvaras och hållas tillgängliga eller för att lagen i övrigt ska följas. Sådana förelägganden bör få förenas med vite. Det bör även införas en möjlighet för tillsynsmyndigheten att återkalla tillstånd som lämnats enligt lagen i de fall där förutsättningarna för tillståndet inte längre uppfylls. I LBOK finns bestämmelser om en särskild lagringsavgift för den som inte håller de lager som har fastställts enligt bestämmelserna i lagen. Regeringen föreslår att en sådan avgift införs även i den nya lagen men att utformningen av avgiften ändras i förhållande till gällande regler mot bakgrund av att Energimyndigheten konstaterat att revisioner under ett antal år hos de största lagringsskyldiga företagen visat försummelser att hålla föreskrivna lager. Regeringen föreslår att den som är lagringsskyldig men inte håller fastställda lager ska betala en lagringsavgift och att avgiftens storlek ska beräknas per dag. För att få avsedd effekt bör avgiften

överstiga kapitalkostnaden för den volym som skulle ha lagrats. Detaljerade bestämmelser om hur en sådan avgift ska beräknas bör finnas på förordningsnivå.

Regeringen understryker att grundläggande för att systemet ska fungera är att myndigheten får tillgång till uppgifter och att uppgifterna kommer in i tid. Exempelvis ska lagringsskyldigheten prövas varje år och uppgifter om lagerhållningen ska lämnas till kommissionen med korta tidsintervall, i vissa fall varje månad. För att säkerställa att systemet kommer att fungera bör det därför införas en förseningsavgift som drabbar den som inte kommer in med uppgifter inom föreskriven tid. Förseningsavgiften bör utformas så att den som tillsynsmyndigheten begär uppgifter från ska betala en avgift på 10 000 kronor om uppgifter för prövning av lagringsskyldighet, faktiska lagernivåer, brister i ett lager eller övriga uppgifter som tillsynsmyndigheten begär inte har kommit in till myndigheten inom föreskriven tid. Regeringens bedömning är att eftersom uppgifterna som ska lämnas ska användas bl.a. för att månadsvis rapportera till kommissionen krävs det att skyldigheten fullgörs snabbt och att det därför är befogat med snävt tilltagna tidsramar. Regeringen föreslår dock att tiden innan den andra avgiften tas ut utökas från tre dagar till sju arbetsdagar utan att effekten av avgiften försämras. Detaljerade bestämmelser om förseningsavgiftens utformning bör meddelas i förordning.

Om en lagringsavgift eller en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppsmaning bör avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning bör verkställighet enligt utsökningsbalken få ske. Lagrådet påpekar att bestämmelserna om avgifter och hanteringen av dessa behöver utvecklas och i sina huvuddrag tas in i lagen. Regeringen har övervägt bestämmelserna på nytt men bedömer att huvuddragen redan i tillräcklig utsträckning är intagna i lagförslaget. De föreskrifter som regeringen avser att meddela om avgifter är av sådan detaljkaraktär att föreskrifterna lämpligen ges på förordningsnivå.

Överklagande

Beslut om lagringsskyldighet, om tillstånd att fullgöra lagringsskyldigheten med andra lagringsbränslen än sådana som har sålts eller förbrukats eller med råolja, om tillstånd till lagerhållning m.m. får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagen om beredskapslagring av olja ska träda i kraft den 30 december 2012 då lagen om beredskapslagring av olja och kol ska upphöra att gälla. Lagringsåret som har inletts den 1 juli 2012 ska avslutas den 31 mars 2013. Den upphävda lagen ska dock fortfarande gälla för det lagringsår som har inletts den 1 juli 2012.

Motionen

I kommittémotion 2012/13:Fö1 av Mikael Jansson (SD) förordas att ett svenskt beredskapslager för olja skapas i enlighet med artikel 7 i direktivet (yrkande 1). Motionären instämmer i propositionens intentioner men menar att det är oklart om de åtgärder som regeringen föreslår är tillräckliga i händelse av att lagren behöver tas i bruk. Hela konstruktionen av lagen, anför motionären, vilar på att enskilda marknadsaktörer ska sköta lagringen. Svenska myndigheter har tidigare haft beredskapslager. Det aktuella direktivet ger också möjlighet för staten att inneha sådana lager, vilket regeringen har valt att avstå från. Motionären yrkar på att möjligheten som anges i direktivets artikel 7 att inrätta centrala lagringsenheter bör utnyttjas.

Motionären efterfrågar att det införs lagstadgade riktlinjer för ekonomiska aktörers delegering av lagringsskyldighet (yrkande 2). Motionären anför att direktivet stipulerar att medlemsstaterna är skyldiga att ge kommersiella aktörer rätt att delegera en del av sina lagringsskyldigheter, men också att de har rätt att fastställa begränsningar och villkor för hur sådan delegering får gå till. Med hänvisning till artikel 8.1 i direktivet anför motionären att sådan delegering endast bör vara tillåten för alternativ a) respektive d), dvs. antingen till den centrala lagringsenheten i Sverige eller till en annan ekonomisk aktör i Sverige. Delegering till lager utomlands bör vara förbjuden i lag.

I motionen förordas vidare att det lagstadgas att prioriterings- och ransoneringsystem för petroleumprodukter tas fram (yrkande 3). Det bör uttryckligen framgå att tillsynsmyndigheten ska ta fram ett prioriteringsystem enligt riktlinjerna i direktivet.

Utskottets ställningstagande

I det aktuella lagförslaget ersätts nuvarande lag om beredskapslagring av olja (1984:1049) med en ny lag om beredskapslagring av olja i syfte att anpassa lagstiftningen på området till EU-rätten. Beredskapslagringen av olja i Sverige har förändrats och anpassats efter ändrade villkor vid ett flertal tillfällen över åren, vilket har lett till flera revideringar av gällande lag. Utskottet finner regeringens lagförslag som bygger på att vissa bestämmelser förs över från nuvarande lag och att nya bestämmelser införs – baserat på en bedömning av vilka av direktivets artiklar som förutsätter genomförandeåtgärder i svensk rätt – väl avvägt.

Beredskapslagringen av olja styrs i dag av internationella åtaganden inom ramen för EU och IEA. Direktivet om beredskapslagring av olja innebär en anpassning av metoderna för beräkning av lagringsskyldighet och gemenskapens beredskapslager så att de mer liknar de som används inom ramen för tillämpningen av IEA-avtalet, vilket för Sveriges del innebär att två metoder anges i lagen. Utskottet välkomnar en ökad harmonisering mellan europeiska och internationella avtal på detta område.

Utskottet delar regeringens bedömning att artikel 7 inte behöver någon genomförandeåtgärd utan att Sverige även fortsättningsvis bör fullgöra sina förpliktelser genom en skyldighet för ekonomiska aktörer att upprätthålla beredskapslager. Regeringen gör dock bedömningen att det inte går att utsluta att det på nytt kan bli aktuellt att en statlig förvaltningsmyndighet deltar i beredskapslagringen. Utskottet finner att motionsyrkandet om inrättande av svenskt beredskapslager, i enlighet med artikel 7 om centrala lagringsenheter, därför bör avstyrkas.

När det gäller kravet på att delegering enbart ska tillåtas till en central lagringsenhet eller en annan ekonomisk aktör i Sverige vill utskottet understryka att skyldigheten för ekonomiska aktörer att lagra förenas med en rätt att delegera. Direktivet innebär en ökad möjlighet till delegering. Utskottet välkomnar strävan mot ökad kostnadseffektivitet genom att resurser kan utnyttjas mer flexibelt inom hela unionen, men delar regeringens bedömning att delegering bör kräva tillstånd oavsett om den ska ske inom eller utanför landet och att bestämmelser bör utformas så att kraven på förvaring och tillgänglighet säkerställs. Mot bakgrund av detta bör motionsyrkandet avstyrkas.

I regeringens lagförslag ingår en bestämmelse om en beredskapsplan. Utskottet delar regeringens bedömning att vad som ska framgå i beredskapsplanen bör framgå på lägre nivå än lag. Motionsyrkandet att det införs en bestämmelse om att tillsynsmyndigheten ska ta fram prioriterings- och ransoneringssystem bör därför avstyrkas.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Ny lag om beredskapslagring av olja (SD)

av Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:F61 av Mikael Jansson (SD) yrkandena 1–3 och avslår proposition 2011/12:162 punkterna 1–4.

Ställningstagande

Jag instämmer i de intentioner som propositionen ger uttryck för när det gäller behovet av ett system för att upprätthålla lager av olja i händelse av kris. Men det är oklart om de åtgärder som föreslås i propositionen är tillräckliga för att hantera en situation som är av den arten att lagren av olja faktiskt kan behöva tas i bruk. Svenska myndigheter har tidigare haft beredskapslager. Det aktuella direktivet ger också möjlighet för staten att inneha sådana lager, vilket regeringen har valt att avstå från. Jag menar att Sverige för att garantera en hög grad av tillgänglighet för beredskapslager av denna typ bör utnyttja möjligheten som anges i direktivets artikel 7 att inrätta s.k. centrala lagringsenheter.

Denna typ av lager måste också finnas tillgängliga i Sverige, eftersom värdet av beredskapslager som finns utomlands starkt kan ifrågasättas. Jag menar att delegering av lagringsskyldighet endast bör vara tillåten för alternativ a) respektive d) i artikel 8, dvs. antingen till den centrala lagringsenheten i Sverige eller till en annan ekonomisk aktör i Sverige.

Direktivet anger i artikel 20.1 att medlemsstaterna är skyldiga att genomföra åtgärder för att bl.a. prioritera tilldelning av petroleumprodukter mellan olika kategorier av konsumenter – med andra ord att förbereda för införandet av ett ransoneringssystem. Något sådant system förefaller inte ha existerat sedan 1990-talets början. Energimyndigheten uttrycker i en utredning att det finns ett behov av ett ransoneringssystem. Det finns enligt min mening ingen anledning att formulera lagtexten på något annat sätt än att det uttryckligen framgår att tillsynsmyndigheten ska ta fram ett prioriteringssystem enligt de riktlinjer som föreskrivs i direktivet, och vi yrkar att lagen ändras i enlighet med detta.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:162 En ny lag om beredskapslagring av olja:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om beredskapslagring av olja.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281).

Följdmotionen

2012/13:Fö1 av Mikael Jansson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett svenskt beredskapslager för olja i enlighet med artikel 7 i rådets direktiv 2009/119/EG.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstadgade riktlinjer för ekonomiska aktörers delegering av lagringsskyldigheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstadga framtagandet av ett prioriterings- och ransoneringssystem för petroleumprodukter.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om beredskapslagring av olja

Häriigenom föreskrivs¹ följande

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § För att trygga tillgången till olja vid allvarliga försörjningsavbrott ska Sverige ha beredskapslager enligt denna lag.

2 § I denna lag betyder

allvarligt försörjningsavbrott: kraftig och plötslig minskning av leveranserna av råolja eller petroleumprodukter till Europeiska unionen eller till en medlemsstat vare sig den medfört ett gällande internationellt beslut om ibruktagande av lager eller inte,

beredskapslager: lager av sådana energiprodukter som förtecknas i avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik² som medlemsstaterna i Europeiska unionen är skyldiga att ha enligt rådets direktiv 2009/119/EG om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter³ och enligt avtal om ett internationellt energiprogram av den 18 november 1974,

inhemsk konsumtion: totala mängder energiprodukter, beräknade enligt bilaga II till rådets direktiv 2009/119/EG, som levererats inom landet både för energiändamål och för andra ändamål och som omfattar leveranser till omvandlingssektorn, industrin, transporter, hushåll och andra sektorer för slutkonsumtion inklusive energisektorns egen konsumtion med undantag för bränsle som krävs för raffinering,

kommersiella lager: sådana lager av energiprodukter som förtecknas i avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 som hålls av ekonomiska aktörer och som inte omfattas av kraven i rådets direktiv 2009/119/EG,

lagringsbränslen: ett eller flera av de bränslen som förtecknas i avsnitt 3.1 första stycket i bilaga C till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008,

lagringsår: perioden från och med 1 april ett år till och med 31 mars påföljande år,

referensår: det kalenderår som föregår ett lagringsår,

tillsynsmyndighet: den myndighet som regeringen utser enligt 8 kap.

1 §.

¹ Jfr rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter (EUT L 265, 9.10.2009, s. 9, Celex 32009L0119).

² EUT L 304, 14.11.2008, s. 1 (Celex 32008R1099).

³ Rådets direktiv 2009/119/EG av den 14 september 2009 om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter (EUT L 265, 9.10.2009, s. 9, Celex 32009L0119).

2 kap. Sveriges beredskapslager

1 § Sverige ska under varje lagringsår ha ett beredskapslager som motsvarar minst antingen 90 dagars genomsnittlig daglig nettoimport eller 61 dagars genomsnittlig daglig inhemsk konsumtion under referensåret beroende på vilken mängd som är störst.

Beredskapslagret ska bestå av lagringsbränslen och råolja. Råolja får dock endast ingå med den mängd som lagras efter tillstånd enligt 3 kap. 2 § första stycket. Råolja får aldrig utgöra mer än två tredjedelar av beredskapslagret.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om Sveriges beredskapslager.

2 § Sveriges beredskapslager ska hållas av

1. dem som är skyldiga att hålla lager enligt 3 kap. 1 §, och
2. statliga förvaltningsmyndigheter i de fall regeringen har beslutat att dessa ska hålla lager.

3 kap. Lagringsskyldighet

1 § Lagringsskyldig är den som under ett referensår har

1. importerat råolja eller lagringsbränslen till landet och sålt eller förbrukat lagringsbränslen i landet, eller
2. köpt lagringsbränslen av någon som är lagringsskyldig enligt 1 och sålt minst 50 000 kubikmeter lagringsbränslen i landet.

2 § Lagringsskyldighet ska fullgöras med sådana lagringsbränslen som den lagringsskyldige har sålt eller förbrukat under referensåret. Tillstånd får dock ges för att fullgöra lagringsskyldigheten med andra lagringsbränslen eller med råolja.

Lagringsskyldigheten ska fullgöras med lagringsbränslen som den lagringsskyldige äger. Om den lagringsskyldige har uppdragit åt någon annan att hålla lager enligt 4 kap. 1 § får dock lagringsskyldigheten fullgöras med lagringsbränslen som den som håller lagret äger.

3 § Lagringsskyldighetens omfattning ska bestämmas på grundval av den mängd av varje lagringsbränsle som den lagringsskyldige har sålt eller förbrukat under referensåret.

4 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor om lagringsskyldighet enligt detta kapitel.

Beslut om lagringsskyldighet ska fattas för varje lagringsår. Ett beslut om lagringsskyldighet får ändras under pågående lagringsår om det är nödvändigt för storleken på Sveriges beredskapslager.

5 § Den som är lagringsskyldig enligt denna lag ska, på begäran av tillsynsmyndigheten, lämna de uppgifter som behövs för att frågor om lagringsskyldighet ska kunna prövas.

4 kap. Lagerhållning av någon annan än den som är lagringsskyldig och lagring utanför landet

1 § Lagerhållning inom eller utanför landet får utföras av någon annan än den lagringsskyldige om den som är lagringsskyldig och den som ska utföra lagringen har tillstånd till det. Tillstånd krävs även för att den som är lagringsskyldig ska få hålla egna lager utanför landet.

2 § Tillsynsmyndigheten prövar frågor enligt detta kapitel.

5 kap. Förvaring av lager samt underrättelseskyldighet vid konkurs m.m.

1 § Lagring enligt denna lag ska ske på ett sätt som är tillfredsställande från beredskaps- och kontrollsynpunkt. Lagren ska alltid vara tillgängliga och lokaliserade på ett sådant sätt att de kan nå slutanvändare och marknader inom tidsramar och på villkor som kan lindra de leveransproblem som kan ha uppstått vid ett allvarligt försörjningsavbrott.

2 § Om ett lager som hålls enligt denna lag helt eller delvis blir föremål för beslut om beslag eller verkställighetsåtgärd eller innehas av ett bolag som är försatt i konkurs eller har ingått en ackordsuppgörelse med borgenärer, ska den som är lagringsskyldig eller den som utför lagring åt någon annan omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten.

När tillsynsmyndigheten har underrättats om en situation som anges i första stycket ska myndigheten utreda hur Sveriges beredskapslager påverkas av åtgärderna och säkerställa att storleken på det beredskapslager som Sverige är skyldig att ha enligt 2 kap. 1 § upprätthålls.

6 kap. Register över lager och statistiska sammanställningar

1 § Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över de lager som ska hållas enligt denna lag.

2 § Tillsynsmyndigheten ska varje månad upprätta statistiska sammanställningar över de lager som hålls enligt denna lag och över kommersiella lager som finns i landet. Sammanställningarna ska överlämnas till Europeiska kommissionen.

I den statistiska sammanställningen över lager som hålls enligt denna lag får hela eller delar av lager inte finnas med om dessa är föremål för beslut om beslag eller verkställighetsåtgärd eller innehas av bolag som är försatta i konkurs eller har ingått en ackordsuppgörelse med borgenärer.

3 § Den som är lagringsskyldig och den som utför lagring åt någon annan enligt 4 kap. 1 § ska före utgången av varje månad lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten om faktiska lagernivåer vid utgången av föregående månad samt om eventuella brister i lager under månaden i förhållande till fastställd lagringsskyldighet och övriga uppgifter som myndigheten begär.

Vid lagring utanför landet enligt 4 kap. 1 § ska uppgifter enligt första stycket lämnas till tillsynsmyndigheten i det land där lagringen sker.

7 kap. Användning av beredskapslager

1 § Regeringen får besluta att ett lager som hålls enligt denna lag ska användas helt eller delvis om

1. Internationella energiorganet (IEA) har beslutat att göra råolja eller petroleumprodukter tillgängliga för marknaden genom att lager ska tas i bruk eller andra kompletterande åtgärder ska vidtas och detta beslut påverkar en eller flera medlemsstater,

2. Europeiska kommissionen har konstaterat att det finns ett allvarligt försörjningsavbrott och har lämnat tillstånd till att lagret i fråga används,

3. det rör sig om en första insats i ett brådskande fall, eller

4. det rör sig om en lokal kris.

Europeiska kommissionen ska omedelbart informeras om beslut enligt första stycket.

2 § Tillsynsmyndigheten ska upprätta en beredskapsplan för hur Sveriges beredskapslager ska användas vid allvarliga försörjningsavbrott och om hur en begränsning av förbrukning av lagringsbränslen ska genomföras vid sådana avbrott.

3 § När ett lager som hålls enligt denna lag har använts ska det återställas till den storlek och sammansättning som har beslutats för det aktuella lagringsåret.

8 kap. Tillsyn och avgifter m.m.

Tillsyn

1 § Den myndighet som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs. Myndigheten ska även utöva tillsyn över de beredskapslager som hålls inom landet på uppdrag av en lagringsskyldig i en annan medlemsstat i Europeiska unionen enligt rådets direktiv 2009/119/EG om skyldighet för medlemsstaterna att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter.

2 § Den som är eller har varit lagringsskyldig eller den som utför eller har utfört lagerhållning åt någon annan enligt 4 kap. ska på tillsynsmyndighetens begäran lämna de upplysningar och de handlingar som myndigheten behöver för tillsynen.

Den som är eller har varit lagringsskyldig eller den som utför eller har utfört lagerhållning åt någon annan enligt 4 kap. ska på tillsynsmyndighetens begäran låta myndigheten få tillträde till anläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning som myndigheten behöver för tillsynen.

Polismyndighet ska på begäran lämna den hjälp som behövs för sådant tillträde. En sådan begäran får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan vidtas utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

3 § Europeiska kommissionen har rätt att på begäran få uppgifter och tillträde till anläggningar samt lokaler och områden enligt vad som anges i 2 §.

Skyldighet att spara uppgifter

4 § Den som är lagringsskyldig och den som utför lagring åt någon annan enligt 4 kap. 1 § ska spara uppgifter om lager som hålls enligt denna lag i fem år från utgången av det lagringsår som uppgifterna avser.

Föreläggande

5 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att

1. den uppgiftsskyldighet som följer av 3 kap. 5 § eller 6 kap. 3 § ska fullgöras,
 2. den som är lagringsskyldig ska hålla de lager som beslutats,
 3. ett lager ska förvaras och hållas tillgängligt på sätt som avses i 5 kap. 1 §, eller
 4. lagen i övrigt ska följas.
- Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Återkallelse av tillstånd

6 § Ett tillstånd enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre är uppfyllda.

Lagringsavgift och förseningsavgift

7 § En lagringsavgift ska tas ut av en lagringsskyldig som inte håller lager i den omfattning som har beslutats.

Lagringsavgiftens storlek ska beräknas per dag och motsvara kapitalkostnaden för den mängd bränsle som bristen i lagret uppgår till, med ett kostnadstillägg på högst 1 000 procent av kapitalkostnaden.

En lagringsavgift får sättas ned eller efterskänkas om det finns synnerliga skäl.

8 § En förseningsavgift på 10 000 kronor ska tas ut av den som är lagringsskyldig enligt denna lag om sådana uppgifter som avses i 3 kap. 5 § eller i 6 kap. 3 § inte har kommit in till tillsynsmyndigheten inom föreskriven tid.

En andra förseningsavgift på 25 000 kronor ska tas ut om uppgifterna inte har kommit in till tillsynsmyndigheten inom sju arbetsdagar från det

att en underrättelse om att en förseningsavgift har tagits ut har sänts till den som är lagringskyldig.

En förseningsavgift får sättas ned eller efterskänkas om det finns synnerliga skäl.

Indrivning

9 § Om en lagringsavgift eller en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsupmaning ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

9 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen får meddela föreskrifter om lagringsbränslen.

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om tillsyn, lagringsavgift och förseningsavgift.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkning av Sveriges beredskapslager,
2. lagringskyldighet samt om undantag och befrielse från lagringskyldighet,
3. förutsättningar för tillstånd enligt 3 kap. 2 § och 4 kap. 1 §,
4. förvaring av lager och om underrättelseskyldighet enligt 5 kap. 2 §,
5. register över lager som hålls enligt denna lag och om statistiska sammanställningar, och
6. beredskapsplan, användning och återställande av lager som hålls enligt denna lag.

10 kap. Överklagande

1 § Beslut om lagringskyldighet enligt 3 kap. 4 §, beslut om tillstånd enligt 3 kap. 2 § och 4 kap. 1 §, beslut om föreläggande som har förenats med vite enligt 8 kap. 5 §, beslut om återkallelse av tillstånd enligt 8 kap. 6 §, om lagringsavgift enligt 8 kap. 7 § och om förseningsavgift enligt 8 kap. 8 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

2 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

3 § Ett beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen gäller omedelbart om något annat inte har angetts i beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 30 december 2012 då lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol ska upphöra att gälla.

2. Lagringsåret som har inletts den 1 juli 2012 ska avslutas den 31 mars 2013.

3. Den upphävda lagen gäller fortfarande för det lagringsår som har inletts den 1 juli 2012.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 4 § lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 §¹

En upplagshavare som avser att flytta bränsle enligt 3 a kap. 2 § ska ställa säkerhet för betalning av den skatt som kan påföras upplagshavaren i Sverige eller ett annat EU-land vid flyttningen av bränslet.

Säkerheten ska ställas hos Skatteverket innan flyttning påbörjas och uppgå till ett belopp som motsvarar den skatt som i medeltal belöper på de bränslen som upplagshavaren flyttar under ett dygn. Vid beräkningen av medeltalet ska hänsyn endast tas till de dygn under ett år då flyttningar av bränsle enligt 3 a kap. 2 § sker. Ställd säkerhet får tas i anspråk om påförd skatt inte betalas i rätt tid. Har en upplagshavare påförts skatt i ett annat EU-land får säkerheten tas i anspråk om skattefordran är befogad och skatten inte har betalats i rätt tid.

Upplagshavare ska även ställa säkerhet för betalning av skatt för sådana lagerbrister som avses i 5 kap. 1 § 1 c. Säkerheten ska uppgå till ett belopp som motsvarar tio procent av skatten på de bränslen som upplagshavaren i medeltal förvarar i skatteupplaget under ett år. Ställd säkerhet får tas i anspråk om påförd skatt inte betalas i rätt tid.

Vid beräkning av säkerhetsbelopp enligt tredje stycket får bortses från bränslen som beredskapslagras enligt lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol.

Vid beräkning av säkerhetsbelopp enligt tredje stycket får bortses från bränslen som beredskapslagras enligt lagen (2012:xxx) om beredskapslagring av olja.

Denna lag träder i kraft den 30 december 2012.

¹ Senaste lydelse 2011:287.

3 Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)

Härigenom föreskrivs att 2 och 10 §§ elberedskapslagen (1997:288) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Beredskapslagring av bränsle som används för elproduktion omfattas av lagen endast i fråga om rätt till ersättning enligt 10 §. Särskilda bestämmelser rörande beredskapslagring finns i lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol.

Bestämmelser om tillträdesbegränsning finns i skyddslagen (2010:305) och i säkerhets-skyddslagen (1996:627).

2 §¹

Beredskapslagring av bränsle som används för elproduktion omfattas av lagen endast i fråga om rätt till ersättning enligt 10 §. Särskilda bestämmelser om beredskapslagring finns i lagen (2012:xxx) om beredskapslagring av olja.

I skyddslagen (2010:305) och i säkerhetsskyddslagen (1996:627) finns bestämmelser om tillträdesbegränsning.

Lydelse enligt prop. 2011/12:89

Föreslagen lydelse

10 §

Ersättning lämnas för kostnader för beredskapsåtgärder som vidtas efter beslut enligt 5 §.

Ersättning lämnas dock inte för

1. merkostnader som avses i 11 §, eller
2. kostnader för upprättande av risk- och sårbarhetsanalys avseende säkerheten i den egna verksamheten eller för uppgiftslämnande och planering av egna uppgifter inom totalförsvaret.

Ersättning lämnas även för kostnader för sådan beredskapslagring för krigssituationer som ålagts innehavare av elproducerande anläggningar enligt lagen (1984:1049) om beredskapslagring av olja och kol.

Ersättning för kostnader för beredskapsåtgärder beslutas av elberedskapsmyndigheten. Ersättningen ska betalas ut efter det att åtgärden genomförts. Ersättningen får dock betalas ut i förskott, om det finns särskilda skäl för det.

Denna lag träder i kraft den 30 december 2012.

¹ Senaste lydelse 2010:312.

4 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 6 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. **6 §¹**

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för radio och tv, Sveriges riksbank, Skatteverket, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Tullverket ska på begäran tillhandahålla följande myndigheter uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör import eller export av varor: Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för radio och tv, Sveriges riksbank, Skatteverket, *Statens energimyndighet*, Statistiska centralbyrån, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll och Transportstyrelsen. Tullverket ska vidare på begäran tillhandahålla Säkerhetspolisen uppgifter som förekommer hos Tullverket och som rör export av varor.

Denna lag träder i kraft den 30 december 2012.

¹ Senaste lydelse 2011:613.